

ὅσα εἴπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περὶ τῆς δημώδους σκωπτικῆς ποιήσεως θὰ ἦτο περιττὸν νὰ προσθέσω- μέν τι ἐνταῦθα. Ἄλλως τὰ παρατιθέμενα ποιήματα εἶνε τόσον ἐκφραστικὰ ὥστε οὐδεὶς τῶν ἀναγνώστων μας ἔχει ἀνάγκη νὰ τῶ τὰ διασαφηνώμενα :

Καθὼς γυρνοῦσα μοναχὸς σὲ πρᾶσινο μονοπάτι,
ἀκούω δύο γεροκόρακας, συμβουλευόνταν κἀτι.

Ἄκουω τὸν ἕνα καὶ ἔλεγε : φίλε καὶ συντροφί μου,
ποῦ πέρνομε 'ς τὰ σήμερα τὸ πρόγευμά μας, πέ μου :

Ἐκείνη τῇ χαράδρᾳ ἐκεῖ, ποῦχει ἀγρίδα τόση,
ἰππότης κεῖται, τῶρα θὰ τὸν ἔχουνε σκοτώσει.

Κανεὶς δὲν ξεύρει πὰ 'ς τῇ γῆ ποῦ κεῖται τὸ κορμί του,
παρὰ μονάχα ὁ γέρακας, ὁ σκύλος καὶ ἡ καλὴ του.

Ὁ σκύλος πάει νὰ κυνηγᾷ μέσ' 'ς τὰ βουνὰ 'ς τὰ δάση,
ὁ γέρακας ζητεῖ ψηλὰ κἀνα πουλὶ νὰ πιᾷση.

Ἄλλου καλοῦ ἀγαπητικῆ ἡ γυναῖκά του ἔχει γίνει,
ἔτσι προγευματίζουμε καὶ οἱ δύο μας με εἰρήνη.

Σὺ κάθου πὰ 'ς τὸ λαιμό, κόφεις καὶ τρῶς κομματῖα,
γὼ βγένω τὰ ὠραῖα του τὰ γαλανά του μάτια.

Παίρνει καθεὶς μας τὰ μισὰ χρυσόξανθα μαλιά του,
καὶ προφυλάττει ἀπὸ βορῆ καὶ χιόνια τῇ φωλιά του.

Κλάμα τοῦ γίνεται πολὺ, πολλὸς γίνεται θεῆνος,
μὰ δὲν γνωρίζει οὐδὲ κανεὶς, ποῦ νάχη πάει ἐκεῖνος.

Καὶ 'ς τὰ γλωμὰ τὰ πόδια του καὶ στὰ γυμνά του χέρια,
γυρνοῦν ἐδῶ, γυρνοῦν ἐκεῖ αἰώνια τ' ἀέρια.

Δὲν εἶνε θαυμαστὴ ἡ βραχυότης, ἡ γοργότης αὕτη
μεθ' ἧς ἐξελιίσεται ἐνώπιόν μας ὀλόκληρος φοβερὰ
τραγωδία :

(Ἐπεταὶ συνέχεια)

Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΔΕΝΔΡΟΝ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟΝ

Τὸ μοναδικὸν τοῦτο δένδρον δὲν εἶναι θαυμασιόν τι τῶν ἰνδικῶν δασῶν, περιέργον φυτὸν τῶν Ἀφρικανικῶν δρυμῶν, ἀλλ' ἀπλούστατον φυτὸν τῶν χωρῶν μας. Τὸ ὄνομά του εἶναι **Κράταιγος ὁ πλατύφυλλος** εἶδος τοῦ κοινῶς λεγομένου **τρικοκκιά καὶ μουμουτζιλιά**. Αἱ περιέργοι αὐτοῦ ἰδιότητες παρετηρήθησαν ἐσχάτως οὐχὶ ὑπὸ τινος ἐπιστήμονος, ἀλλ' ὑπὸ νέου τινός καὶ ταπεινοῦ ποιμένου. Ἀξιοματικὸς τις ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν γαλλικὴν ἐπιθεώρησιν τὴν ἐπιγραφομένην **Οὐρανὸς καὶ Γῆ** τὰ ἀκόλουθα :

Περιδιαβάζων ἡμέραν τινὰ εἰς τὰ πέριξ τῆς πόλεως, ἐν ἧ ἠδρευε τὸ σύνταγμα μου, συνήντησα τὸν δασοφύλακα, ὅστις, γενομένου λόγου περὶ τῶν προβλέψεων τοῦ καιροῦ, μοὶ διηγήθη τὰ ἐξῆς: « Ἡμέραν τινὰ, διηγείται ὁ δασοφύλαξ, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἔλαμπε λαμπρῶς, μικρὸς τις ποιμὴν μοὶ εἶπε μετὰ πεποιθήσεως ὅτι τὴν ἐσπέραν θὰ ἔβρεχε.

— Καὶ πῶς γνωρίζεις τοῦτο ;

— Ἀπλούστατα' βλέπεις εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δάσους τὸ δένδρον ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τὰ φύλλα εἶναι ὅλα λευκὰ ; Λοιπὸν ταῦτα τὴν πρωίαν ἦσαν πρά-

σινα. Συχνὰ δὲ παρετήρησα ὅτι, ὁσάκις τὸ δένδρον γίνεται λευκόν, τοῦτο προσημαίνει ἀσφαλῶς βροχίην».

Ὁ δασοφύλαξ ἐπλησίασε τὸ προφητικὸν δένδρον καὶ ἀνεγνώρισεν ὅτι τοῦτο ἦτο κράταιγος. Μετὰ δύο ὥρας ὁ καιρὸς μετεβλήθη καὶ ἐπῆλθεν ἰσχυρὰ βροχίη. Ἡ παρατήρησις ἐπανελήφθη πολλὰκις καὶ οὐδέποτε τὸ φυτικὸν βαρόμετρον ἔλαθεν, ἰδιότης πολὺτιμος καὶ σπανία διὰ βαρόμετρον.

Ὁ κράταιγος ἔχει: φύλλα πράσινα ἄνωθεν, λευκὰ καὶ βαμβακώδη κάτωθεν. Τὰ φύλλα λοιπὸν αὐτοῦ ταῦτα ἐπικειμένης βροχίης ἀναστρέφονται καὶ τὸ δένδρον φαίνεται λευκόν. Ὁ κράταιγος παράγει ἄνθη λευκὰ ἀρωματώδη, καρπούς ἐρυθρούς καὶ ὑποξύτους γεύσεως λίαν εὐαρέστου' καθίσταται ὑψηλὸς περὶ τὰ 8 μέτρα' ὁ κορμὸς αὐτοῦ εἶναι εὐθύς. Εὐκολώτατα δὲ δύναται τις νὰ προμηθευθῇ τὸ θαυμασιόν τοῦτο βαρόμετρον, ὅπερ δὲν ἀπαιτεῖ οὔτε συντήρησιν οὔτε ἐπιδιόρθωσιν, οὐδέποτε καταστρέφεται καὶ συντελεῖ διὰ τοῦ περιέργου αὐτοῦ φυλλώματος, τῶν ὠραίων ἀνθέων καὶ τῶν λαμπρῶν καρπῶν εἰς διακόσμησιν τῶν κήπων. Πρακτικώτερον καὶ εὐικρινέστερον τῆς δρυὸς τῆς Δαδώνης δὲν χρησιγεῖ χρησιμοῦς αἰνιγματώδεις, ἀλλὰ προαναγγέλλει τὴν βροχίην καὶ τὴν εὐδίαν μετὰ βεβαιότητος ἀνωτέρας τῶν μετεωρολογικῶν ὑπολογισμῶν. Οὐδὲν ὑπάρχει βεβαιότερον καὶ σαφέστερον τῶν συμβουλῶν τοῦ δένδρου τοῦτου. Ἄν τὰ φύλλα εἶναι πράσινα, λάβε τὴν βάρβδον σου, ἐὰν λευκὰ, τὸ ἀλεξιθρόγιόν σου.

Μετὰ τὸ δένδρον βαρόμετρον ἰδοῦ ἄνθος τι ὠρολόγιον, ὅπερ πρό τινος ἐκομίσθη εἰς τὸν φυτολογικὸν κήπον τῶν Παρισίων. Τὸ φυτὸν τοῦτο ἀνεκαλύφθη ἐν τῷ ἰσθμῷ τοῦ Tehuantepec καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ εἶναι λευκόν τὴν πρωίαν, ἐρυθρὸν τὴν μεσημβρίαν, κυανοῦν τὴν ἐσπέραν.

Πλὴν αὐτοῦ καὶ ἰβίσκος ὁ παραλλάσσω τῶν Ἰνδιῶν παράγει ἐν ἀρχῇ ἄνθος, ὅπερ τὴν μεσημβρίαν καθίσταται πορφυροῦν, τὴν δὲ ἐσπέραν δύνουτος τοῦ ἡλίου καθίσταται κατέρυθρον. Ἐπίσης καὶ τὰ ἄνθη Βικτωρίας τῆς βασιλείσεως ἀνοίγονται κατὰλευκα καὶ μετὰ ταῦτα χρωματίζονται ἐρυθρά. Ὁ κράταιγος δὲν σημειοῖ τὴν ὥραν, ὅπως τὰ προλεθέντα φυτὰ, προαναγγέλλει τὴν μεταβολὴν τοῦ καιροῦ. Ὁ κράταιγος ἀναστρέφει τὰ φύλλα του, μόλις ὁ οὐρανὸς καλύπτεται καὶ ὁ ἥλιος ἐξαφανίζεται ὑπὸ τὰ νέφη.

Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

Φυσιοδίφης τις παρετήρησεν, ὅτι ζεῦγος ἀκανθυλλίδων, ἀφοῦ κατεσκευάσε φωλεάν, ἐπέστρωσε τὸ χεῖλος αὐτῆς με πέταλα κυάνων, ἐποδείξαν με τοῦτο ὅτι ἐκτιμᾷ τὸ χρώμα καὶ ὅτι ἔχει τῆς φιλοκαλίας τὸ αἶσθημα. Καὶ ὁ Δάρβιν, ὁ μέγας φυσιολόγος, ἀπέδωκε κατὰ μέγα μέρος τὸ πλοῦσιον τοῦ χρωματισμοῦ τοῦ πτερώματος τῶν πτηνῶν, τῶν

ἐρασμιωτάτων τούτων τέκνων τῆς φύσεως, εἰς τὴν ἔμφυτον παρ' αὐτοῖς ἀγάπην τοῦ χρώματος καὶ τοῦ κάλλους τῆς μορφῆς, ἥτις συντέμνει νὰ βελτιώσῃ καὶ τελειοποιήσῃ τὰ διάφορα κοσμητικὰ χρώματα καὶ βοηθήματα, τὰ στολίζοντα τοὺς πτερωτοὺς κατοίκους τῶν δασῶν, εἴτε ἀνὰ τοὺς τροπικοὺς εἴτε εἰς εὐκραέστερα κλίματα.

Ἀρῆνοντες τὸ δύσκολον καὶ περιπλοκον, καί-τοι τὰ μάλιστα περισπούδαστον, θέμα τοῦ σωματικοῦ στολισμοῦ, ὅπως τὸ πραγματευθῶσιν ἐμβριθεῖς φυσιοδίφαι, ἠθέλαμεν μόνον νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν φιλοπεριέργων εἰς τινὰ ὀλιγώτερον γνωστὰ παραδείγματα τῶν αἰσθητικῶν ὀρέξεων τῶν πτηνῶν, αἱ ὁποῖαι, καθὼ ἀγνοοῦσι ἐνίοτε εἰς ἀρπαγὴν καὶ ὠμότητα, δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶνε πρὸς τιμὴν των.

Εἶνε ἀπὸ πολλοῦ ἀνεγνωρισμένον, ὅτι πολλὰ τῶν πτηνῶν ὑπεραγαπῶσι τὰ στίλβοντα ἀντικείμενα. Ὁ κόραξ, ἡ κίσσα καὶ ἄλλα ὄρνεα εἶνε ἱκανὰ νὰ κλέψωσι καὶ ἀποκρύψωσι κάθε τι τὸ ὁποῖον ἀρᾷσκει εἰς τὸν ὀφθαλμόν, μεταχειριζόμενα ἐνίοτε τὰ κλεμμένα ἀντικείμενα πρὸς διακόσμησιν τῶν φωλεῶν των, ἴσως πρὸς τέρψιν καὶ χαρὰν τῶν νεοσσῶν των· ἀλλὰ καὶ αἰχμάλωτα πτηνὰ συχνὰ ἐπισωρεύουσι κούριον θησαυρὸν στιλπνῶν πραγμάτων, ὡς φαίνεται, πρὸς ἰδίαν των τέρψιν. Μνημονεύονται πολλὰ παραδείγματα δακτυλιδίων, κοχλιαρίων, ἀλύσεων ὠρολογίου, τὰ ὁποῖα κατ' ἀρχὰς ἐνομιόσθη ὅτι ἐκλάπησαν, ἀνελπίστως δὲ ἀνευρέθησαν μετὰ μῆνας ἢ ἔτη ἐν τῇ κρύπτῃ ὅπου εἶχον ἀποτεθῆ ὑπὸ τινος εὐνοουμένου πτηνοῦ, ἢ ἐνίοτε καὶ ὑπὸ ποντικοῦ, ὅστις φαίνεται συμμετέγων τοῦ καλαισθητικοῦ τῶν πτηνῶν προνομίου.

Ὁ στρουθοκάμηλος, ὅταν τιθασσευθῆ καὶ γεινῆ οἰκόθιος, συνειθίζει ν' ἀρπάξῃ κομβία, δακτυλίδια, δακτυλήθρας ἢ πᾶν τὸ στίλβον καὶ νὰ τὰ καταπίνῃ, κλίσις τὴν ὁποίαν συμεριζέται καὶ ἡ κορώνη ὡς καὶ ἄλλα μεγάλα ὄρνεα, τὰ ὁποῖα χρειάζονται σκληρὰς οὐσίας ὅπως βοηθήσωσι τὴν λειτουργίαν τῆς πέψεως. Ἡ ἀγγλὶς συγγραφεὺς Μίσεξ Μάρτιν ἐν τῷ τερπνῷ βιβλίῳ τῆς, «Οἰκιακὸς βίος ἐν στρουθοκαμηλοτρόφῳ ἐπαύλει» διηγείται τὴν ἱστορίαν στρουθοκαμηλοῦ τινός, ὅστις ἤρπασε καὶ κατέπιεν ἀδαμαντίνην πόρπην, ἐρ' ἣ καὶ συμβούλιον συνῆλθεν ἵνα ἀποφασίσῃ πότερον τὸ τιμαλφέστερον, ὁ στρουθοκάμηλος ἢ ὁ ἀδάμας. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ στρουθοκάμηλοι ἐπωλοῦντο εἰς μυθῶδεις τιμὰς, τὸ συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ φεισθῶσι τῆς ζωῆς τοῦ στρουθοῦ καὶ νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῷ νὰ κρατῆ ἰσοθίως τὴν παρακαταθήκην. Ἀπεδείχθη δὲ ὅτι στρουθοκάμηλοι ἐν τοῖς Ζωολογικοῖς Κήποις ἀπέθανον καταπιόντες πέννας ἢ ἀγγλικὰς δεκάρας δοθείσας αὐτοῖς ὑπὸ περιέργου καὶ ἀκρίτου ὄχλου. Ἄλλ' εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν των δὲν φαίνεται νὰ τρέφωσιν ἰδιάζουσαν τινὰ στοργὴν πρὸς τὰ στίλβοντα ἀντικείμενα· τοῦλάχιστον δὲν ἀναφέρονται παραδείγματα ἐπισωρευμένου τινός θησαυροῦ στιλπνῶν λίθων ἢ ἄλλων λαμπροφανῶν οὐσιῶν, ἀνευρεθέντος ἐντὸς ἢ περὶ τῆς φωλεᾶς τῶν στρουθῶν τούτων· ἄλλως αἱ φωλεαὶ τῶν στρουθοκαμηλῶν

συχνὰ θ' ἀνηρευῶντο μετὰ τὴν ἐλπίδα τῆς εὐρέσεως ἀδαμάντων καὶ χρυσοῦ.

Τὸ μᾶλλον ἀξιοσημεῖον παράδειγμα καλαισθησίας μεταξὺ τῶν πτηνῶν εἶνε τὸ ἀναπτυσσόμενον ὑπὸ τῶν λικνιστῶν, εἶδους πτηνῶν τῆς Αὐστραλίας. Οἱ λικνισταὶ οὗτοι κτίζουσι μακρὰς στοὰς ἐν αἷς παίζουσι, κοσμούντες αὐτὰς μετὰ κογχύλας, πτερὰ, φύλλα, ὅστ' αὐτὰ καὶ μετὰ πᾶν τὸ χρωματιστὸν ἢ στιλπνὸν πρᾶγμα τὸ ἐμπίπτει εἰς τὸν δρόμον των. Ἄγγλος πλοίαρχος περιέγραψεν ἐν τῶν πτηνῶν τούτων ὡς λαβὸν κογχύλην ἐξ ἑκατέρου μέρους τῆς ἀγκύρας καὶ ἀποκομίσαν αὐτὴν διὰ τοῦ ῥάμφους. Ἄτερος φυσιοδίφης περιγράφει πολλὰ τῶν παικτηρίων τῶν πτηνῶν τούτων· λέγει ὅτι πάντοτε τὰ εὐρίσκει τις εἰς μικρὰς λόγχμας. ποτὲ εἰς τὸν ἀνοικτὸν κάμπον· καὶ εἰς τὴν ἄμεσον γειτονίαν του, τὸ πτηνὸν συλλέγει ἄθροισμα διαφόρων εἰδῶν ἀντικειμένων, ἰδίως κελύφη κοχλιῶν, τὰ ὁποῖα τοποθετοῦνται εἰς δύο σωροὺς, ἕνα εἰς ἑκατέραν εἰσοδον, τὸν ἕνα πάντοτε μεγαλείτερον τοῦ ἄλλου. Εὐρίσκονται πολλάκις ἑκατοντάδες κογχυλίων, περὶ τὰ τριακόσια εἰς τὸν ἕνα σωρὸν καὶ τριάκοντα εἰς τὸν ἄλλον. Ὑπάρχει δὲ συνήθως δρᾶξ γλωφῶν κόκκων ἐν μέρει ἐντὸς καὶ ἐν μέρει ἐκτὸς τοῦ λίκνου». Ὁ αὐτὸς περιγράφει τὸ μέρος ὅπου ἐπαίζει ἄλλο ὡς φαίνεται εἶδος τοῦ αὐτοῦ πτηνοῦ, τὸ ὁποῖον ἐπιδεικνύει καὶ μεγαλείτερον φιλοκαλίας αἰσθημα. «Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων ἤκουσα εἰς τὰς πυκνὰς λόγχμας δυνατὴν καὶ ἀδιάκοπον φωνὴν πτηνοῦ. Ἐπλησίασα μετὰ προσυλάξεως, ἐνῶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ πυροβολήσας τὸ ἐφόνευσα. Ἦτο εἰς τῶν λικνιστῶν μετὰ φαιὸν καὶ ὄχι ἐπιδεικτικὸν πτέρωμα, μεγέθους στρουθίου. Μόλις ἀνέλαβα τὸ πτηνὸν, τὴν προσοχὴν μου ἐφείλκυσε πρόσφατον κάλυμμα γλωφῶν φύλλων ἐπὶ τοῦ μελανοῦ ἐδάφους. Ἐνταῦθα ἦτο ὁ τόπος τῆς τέρψεως τοῦ πτηνοῦ, ἀποτελεῶν τετράγωνον ὀργυιαίου μήκους καὶ πλάτους, μετὰ τὸ ἔδαφος καθαρὸν ἀπὸ τῶν φύλλων καὶ τῶν συντρίμματα. Ἐπὶ τοῦ καθαροῦ τούτου ἐδάφους τὸ πτηνὸν εἶχε θέσει πλατέα γλωφὰ φύλλα, τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου, μετ' ἀξιοσημεῖου κανονικότητος· καὶ πλησιέστατα ἐκεῖ ἐκάθητο κελαδοῦν, εὐτυχημένον προφανῶς εἰς ἄκρον ἐκ τοῦ ἔργου του. Εὐθύς ὡς μαρανθῶσι τὰ φύλλα ἀντικαθίστανται ὑπὸ ἄλλων νεοδρεπῶν. Κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην εἶδα τρεῖς τοιοῦτους τόπους διασκεδάσεως ὅλους πλησίον ἀλλήλων, καὶ ὅλους ἔχοντας γλωφὰ φύλλα ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἶδους τῶν δένδρων, ἐνῶ μέγας σωρὸς μαρμαμμένων ξηρῶν φύλλων ἐκεῖτο πλησίον ἐκεῖ. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ πτηνὸν σαρῶνει τὴν γῆν κάθε φωνὴν ὅπου ἀλλάζει τὰ φύλλα, οὕτως ὥστε νὰ ἔχη ἀμικρὸν ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἀναδεικνύεται περισσότερο ἢ πρασινάδα τῶν φύλλων. Δύναται τις ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι τὸ πτηνὸν τοῦτο ἔχει τὸ αἰσθημα τοῦ κάλλους;»

«Ὁ μετὰξόχρους λικνιστῆς, λέγει ὁ Δάρβιν, συλλέγει εὐχρᾶ ἀντικείμενα, ὡς κυκλὰ πτερὰ, ἐκλευκα ὅστ' αὐτὰ καὶ κογχύλας, τὰ ὁποῖα ἴστησε μεταξὺ τῶν κλώνων ἢ διευθετεῖ παρὰ τὴν εἰσοδον. Ὁ Γῶλδ εὐρεν ἐντὸς φωλεᾶς ἢ λίκνου, λαμπρῶς εἰργασμένον

λίθον καὶ τολύπην βάμβακος κυανοῦ, τὰ ὅποια προφανῶς εἶχον ἀρπαγῆ ἐκ τινος κατοικίας. Τὸ λίκνον τοῦ στικτοῦ πτηνοῦ τοῦ αὐτοῦ εἴδους εἶνε ὠραία σχεδιασμένον μὲ ὑψηλὰ χόρτα οὕτω πως διευθετημένα, ὥστε αἱ κορυφαὶ των σχεδὸν νὰ ἐγγίζωσιν ἀλλήλας, καὶ μὲ κοσμήματα ἀφθονα. Στρογγύλοι λίθοι τηροῦσι τοὺς καυλοὺς τῶν χόρτων εἰς τὴν οἰκίαν θέσιν, καὶ σχηματίζουσι διόδους πρὸς τὸ λίκνον τοῦ πτηνοῦ».

Πλησίον εἰς ὅλα ταῦτα τὰ πτηνὰ ἡ συλλογὴ ὠραίων ἀντικειμένων φαίνεται ὅτι γίνεται ἀπλῶς πρὸς διακόσμησιν, καὶ πρὸς ἀνάπαυσιν τοῦ αἰσθηματος τῆς φιλοκαλίας των ἀντὶ πολλοῦ κόπου· καὶ ἡ πρὸς τὸ ὠραῖον αὕτη στοργὴ θὰ ἐφαίνετο οὕσα κοινὴ εἰς ὅλα τὰ πτηνὰ ἀπὸ τοῦ ὀγκώδους στρουθοκαμήλου μέχρι τοῦ ἐλαχίστου κολυβρίου, τὸ ὅποιον, κατὰ τὸν φυσιολόγον Γῶλδ, κοσμεῖ τὴν φωλεάν του μὲ τεμάχια χρωματιστοῦ λίθου καὶ μὲ ὠραία πτερά.

Ἐντοσοῦτῳ ὑπάρχει ἐν ἄλλο εἶδος πτηνῶν, τὸ ὅποιον ἐνώνει τὴν σκληρότητα μὲ τὴν πρὸς τὸ ὠραῖον στοργὴν του. Τοῦτο εἶνε τὸ «χασαποπούλι» (the butcher bird), ὡς τὸ ὀνομάζουσιν οἱ Ἄγγλοι. Τοῦτο κοσμεῖ τὰς ἀκάνθας ὀλόγουρα εἰς τὴν φωλεάν του μὲ μελίσσας, μυίας καὶ ἄλλα μικρὰ ἔντομα, ὡς καὶ μὲ νεοσσούς πτηνῶν, τὰ ὅποια ἔχει πνίξει· εἰς τὴν θήραν του, προμηθεύον οὕτως εἰς ἑαυτὸ οἰονεὶ ποικιλίαν κρέατος κρεμαμένον ἕως νὰ τρυφερύνη ὀλίγον, ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς γαστρονομικὰς του ὀρέξεις· καὶ ἐντεῦθεν τὸ ὄνομά του. Ἄλλ' ἀμφίβολον φαίνεται ἂν τὰ θηράματα ταῦτα εἶνε προωρισμένα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τροφή· ἐνίοτε ἐκτίθενται βεβαίως ἀπλῶς ὅπως εὐχαριστήσωσι τὰς καλαισθητικὰς κλίσεις τοῦ μικροῦ ἄνθρωπου· καὶ παρατηρήθη ὅτι τὰ ἐκλεγόμενα ἔντομα εἶνε συνήθως λαμπροῦ χρώματος ἢ στιλπνὰ τὴν ὄψιν. Εἰς τὰς χώρας ὅπου πλεονάζουσι τὰ εὐχροα ἔντομα, εἶνε ἰδίως ἀξιοπαρατήρητον τοῦτο· καὶ εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικὴν αἱ σκληραὶ ἄκανθαι τῆς μιμόζας κοσμοῦνται μὲ λαμπροχρόμους ἀκρίδας, μελίσσας, μικρὰ πτηνὰ καὶ βατράχους, καὶ ἐνίοτε μὲ μικροὺς ὄφεις, ἀσφαλῆ σημεῖα τῆς κατοικίας τοῦ χασαποπούλιου ἢ σφαγέως τούτου.

Ὁ φυσιολόγος Θόνβεργ λέγει: Καναριοπνίκτης ἐκαλεῖτο μελανόλευκόν τι πτηνόν, ὅπερ ἦτο λίαν κοινόν ἐν τῇ πόλει καὶ τὸ εὐρισκὲ τις εἰς ὅλους τοὺς κήπους ἐκεῖ. Ἐπειδὴ ἦτο ἀρπακτικόν καὶ σαρκοφάγον, καίτοι λίαν μικρόν, ἐζήτει τὴν τροφήν του μεταξὺ τῶν λαμπροπτερῶν ἔντομων, τὰ ὅποια ὄχι μόνον συνελάμβανε μετὰ μεγίστης δεξιότητος, ἀλλ' ὡς φαίνεται, ὅταν δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ καταφάγῃ ὅλα, τὰ ἐκρέμα ἐπὶ τῶν φρακτῶν τῶν ἐπαύλειων, ἕως οὗ ἔλθῃ ἡ σειρά των, ὥστε ἠδύνατο νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι ἐξετέθησαν ἐκεῖ ὑπ' ἀνθρώπων. Συνελάμβανε ἐπίσης σπουργίτας καὶ καναρίνια, ἀλλὰ δὲν κατέτρογεν ἄλλο τι ἐξ αὐτῶν εἰμὴ τὸν ἐγκέφαλον.

Παρόμοιον παράδειγμα ἀναφέρειται καὶ ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου, ἐπὶ τῶν ἀχανῶν λειμῶνων κατεσκευάσθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη συρματῖνοι φράκται μὲ σιδηρᾶς ῥάβδους· κ' ἐκεῖ, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχον

πλησίον ἄκανθαι οὔτε ζύλινοι σκόλοπες, τὸ μικρὸν πτερωτὸν δαιμόνιον ἔλαβε κατοχὴν τῶν σιδηρῶν ῥάβδων, καὶ μετεχειρίσθη αὐτὰς διὰ τὸ μακελλεῖόν του. Ἐπὶ μακρὸν διάστημα, τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους κοσμοῦσιν ἔντομα, μικρὰ ἔρπετά καὶ πτηνὰ, ὅλα ζωντανὰ σουβλισμένα· ἐνῶ ὁ μικρὸς βάρβαρος κάθηται πλησίον προφανῶς εὐχαριστημένος καὶ σκιρτῶν ἐπὶ τῇ ἐκθέσει ζώντων πραγμάτων, ἣν διωργάνωσεν. Ἡ ἰδιαιτέρα ἡδονή του εἶνε, φαίνεται, πτηνόν τι μὲ πορφυρίζοντα ὑπὸ τὰς πτέρυγας πτίλα· τοῦτο πάντοτε ἀνασκοποῖζει κατὰ τινὰ τρόπον ἐπιτρέποντα εἰς τὰ ὑπὸ τὰς πτέρυγας πτίλα, νὰ ἐξέρχωνται εἰς τὸ φῶς καὶ νὰ ἐπιδεικνύωνται εἰς τὰ ὄμματα τοῦ σφαγέως.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι τὰ χασαποπούλια ταῦτα, ζῶντα εἰς τοσαύτας πόρρω ἀπεχούσας ἀλλήλων χώρας, ἔχουσι πανταχοῦ τὰς αὐτὰς αἰσθητικὰς κλίσεις καὶ τὴν αὐτὴν συμμορφωτικὴν δύναμιν. Ὅταν εὐρίσκωνται εἰς τὴν ἐρημίαν, τὴν ἀρχικὴν κατοικίαν των, καλύπτουσι τὰς ἀκάνθας ἐγγύτατα τῆς ἰδίας των φωλεᾶς μὲ τὰ θύματά των· ἀλλ' ὅταν εὐρεθῶσιν ἐγγὺς τῶν ὁρίων τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας, δὲν ὀκνοῦσι νὰ στρέψωσι τὰ πορίσματα τοῦ πολιτισμοῦ εἰς ἰδίαν των χρῆσιν, καὶ νὰ ρίψωσιν εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ ἀνθρώπου τὸ βᾶρος καὶ τὴν εὐθύνην τῶν πράξεών των. Φαίνεται ὡς νὰ λέγωσιν ἐν τῇ γλώσση τῶν πτηνῶν: «Μὴς ὀνομάζετε σκληρούς· ἀλλὰ διατί θέτετε τὰ ὄργανα τῆς σκληρότητος τόσο δειλαστικῶς ἐνώπιόν μας; Κατακόπτετε τὰς ἀκάνθας, ἀλλ' ἀντικαθιστᾶτε εἰς τὴν θέσιν των σουβλας καὶ ὀξείας σιδηρᾶς ῥάβδους, αἵτινες εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς καὶ αἱ ἄκανθαι δι' ἡμᾶς, διότι δυνάμεθα νὰ τὰς μεταχειρισθῶμεν πρὸς σκοπὸν διακοσμήσεως».

Σχεδὸν ὅλα τὰ ἡπειρωτικὰ πτηνὰ δεικνύουσι κατὰ περισσώτερον ἀρχιτεκτονικῆς ἐπιδεξιότητος εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν φωλεῶν των. Ἐν τῇ ἐκλογῇ τῆς ὕλης καὶ τῷ τρόπῳ τῆς διατάξεως, τὸ καλλιτεχνικὸν στοιχεῖον εἶνε πολλάκις καταφανές· ἀλλὰ κατέλθωμεν εἰς τὰ ὑδροβία πτηνὰ παρ' αὐτοῖς ἐλλείπει ἐν γένει τοῦτο. Αἱ φωλεαὶ των εἶνε βαναύσως κατεσκευασμένα, πολλάκις συνιστάμεναι μόνον εἰς μικρὰν ὀπὴν ἐπὶ τῆς ἄμμου ὀρουσομένην· οὐχ ἦττον τὰ πέριξ αὐτῆς, εἴτε κατὰ τύχην ἢ κατ' ἐκλογὴν, εἶνε πολλάκις ὠραία. Τί δύναται νὰ υπερβάλῃ τὸ κάλλος φωλεᾶς κύκνου αἰωρουμένης ὡς λίκνον μεταξὺ ὑψηλῶν κλαμῶν καὶ στρωμένης μὲ λεπτόν ἐξ αὐτοῦ τοῦ στήθους του πτίλον; Ἀλλὰ δὲν φαίνεται νὰ ποθῇ ἢ νὰ ἐπιζητῇ ξενικὰ κοσμήματα, καὶ βεβαίως δὲν ἐπιχειρεῖ νὰ στρώσῃ τὴν φωλεάν του μὲ φύλλα ἢ μὲ κόκκους· οὔτε, ἐφ' ὅσον φθάνει ἡ μνήμη μας, κανέν τῶν θαλασσίων πτηνῶν κοσμεῖ τὴν κατοικίαν του μὲ τὴν στίλβουσαν, λείαν του, καθὼς τὸ μοναδικὸν χασαποπούλι.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

A.

